

Från Motstånd till Framgång

-

Att motivera när ingen
motivation finns

Martin Hugo

Barnrättighetsdagarna 24 april 2018

- Det här blir ju kanonbra (Lärare)
- Ja för faan (Elev)
- Du är snart klar med kursen (Lärare)
- Vad då för jävla kurs...det finns väl ingen kurs för sånt här (Elev)
- Jo då...kolla här...(Läraren visar kursplanen)
- Åh faan...det hade jag ingen aning om (Elev)
- Du är nästan klar med hela den här kursen i gjutning nu (Lärare)
- Det var som fan (Elev)

ALLA KAN LYCKAS I SKOLAN!

Lärande och utveckling genom
trygghet, glädje, lust och engagemang.

*Från motstånd
till framgång*

- att motivera när ingen motivation finns

Martin Hugo

- **Skolidentitet**

- **Omställningstid**

**Skolan måste göra
sig själv meningsfull**

(Mikael Stigendahl)

Min erfarenhet är att
man måste "hitta sina
elever" först innan vi
tillsammans kan arbeta
mot lärandemålen

(Lärare i Södertälje)

**”Jag har lärt mig en vettig grej
när jag har varit här...och det är
försök för helvete själv du
kommer klara det”**

(Elev 11)

Ibland sår man ett frö
som lärare som inte
börjar gro förrän långt
senare (Lärare 5)

Från Läroplanen 2011

Eleverna ska bli medvetna om att nya kunskaper och insikter är förutsättningar för personlig utveckling. Detta ska syfta till att grundlägga en positiv inställning till lärande **och att återskapa en sådan inställning hos elever med negativa skolerfarenheter.** Skolan ska stärka elevernas tro på sig själva och på framtiden.

- Den grundläggande orsaken till att elever inte når grundskolans mål är inte att de har för låg intelligens!
- Det stora problemet är att många av dessa elever har tappat förtroendet för skolan och inte upplever att de kan lära sig meningsfulla saker i skolan.

- MÅNGA AV DE ELEVER SOM HAR MISSLYCKATS I SKOLAN KAN TA IGEN MYCKET PÅ GANSKA KORT TID NÄR DE ÄNDRAR SIN INSTÄLLNING TILL SKOLARBETE!!!

- >13 % av eleverna lämnar grundskolan utan att vara behöriga för gymnasieskolans nationella program
- >20000 ungdomar i åldern 16-20 år varken studerar eller arbetar

Att klara sig hyggligt i skolan
och få en utbildning är ..

–den starkast skyddande faktorn för
utsatta barns långsiktiga utveckling
som vi känner till

(Bo Vinnerljung)

Det mest avgörande i mötet med barnen och ungdomarna vad gäller skolframgång är att få dem att utveckla en mer positiv skolidentitet.

Attityder från alla yrkeskategorier påverkar deras skolidentitet.

Vändpunktsprocesser sker nästan alltid i en tillitsfull relation med en vuxen, tex:

- **En klasslärare, ämneslärare eller mentor**
- **Specialpedagog eller Speciallärare**
- **Fritidspedagog eller Fritidsledare**
- **Behandlare/Psykolog/Behandlingsassistent**
- **Familjehemsförälder eller God man**
- **Socionom**

Han får en ju att känna sig till ro här. Han får en till å känna sig lugn. Och han får en till å känna sig välkommen [...] och det är tack vare att han är där å han är sig själv och han är så lugn som möjligt och liksom han får en själv till å känna ett lugn. Man får liksom när man är i närheten av han så får man lugn energi och då blir man själv lugn...och det är nog det största stödet han har gett mig. (Elev 7)

- **Viktigt för att dessa elever ska kunna nå skolframgång är hur stödfunktioner samordnas**
- Samarbetet mellan Elevhälsa och undervisande lärare.
- Samarbetet mellan kärnämneslärare och karaktärsämneslärare är ibland avgörande.
- Relationen/Samarbetet mellan Skola – Hem – Socialtjänst kan vara helt avgörande

- **Samverkan**
- **Skola/Lärande --- Vård/Behandling**
- **Bilden av eleven**

I skollagen anges tydligt att elevhälsan främst skall **vara förebyggande och hälsofrämjande** och på så sätt **stödja elevers utveckling mot utbildningens mål.**

Ett holistiskt perspektiv på barns utveckling och lärande:

- ***Ett salutogent perspektiv*** – Fokuserar på att utgå från och bygga vidare på individers resurser och det som fungerar snarare än att fokusera på det som saknas eller inte fungerar.
- ***Ett inkluderande perspektiv*** - Att aktiviteter och undervisning utformas med hänsyn tagen till individers förutsättningar och behov. Målet är social delaktighet.

Tio slutsatser:

- 1) Inled inte ett möte med “omotiverade” elever med att testa deras kunskaper.
- 2) Man måste tycka om dem!
- 3) Det kan **ibland** vara bra med små undervisningsgrupper och endast ett fåtal undervisande lärare.
- 4) Lärares förväntningar på sina elever påverkar hur det går.
- 5) Fokusera på att spegla elevers positiva sidor så väljer de själva ett annat beteende.

- 6) Elever med starkt skolmotstånd lär sig ofta både praktiskt arbete och teoretisk kunskap genom att göra något konkret med händerna.
- 7) Lärandesituationer måste vara på riktigt!
- 8) En del av eleverna lärde sig bäst när de arbetade tillsammans i gemensamma projekt.
- 9) Målen i skolan måste upplevas som möjliga att uppnå och de måste vara elevernas egna mål.
- 10) Eleverna måste uppleva delaktighet!

Det finns inga enkla facit!

Två viktiga aspekter jag har sett på skolor som kan göra stor skillnad:

- ***Att alltid direkt ta reda på VARFÖR en elev inte är i skolan – Våga lyssna - Kopplat till åtgärder***
- ***Kontinuitet, Tydlighet & Fasta strukturer***

Tex: Att starta 20-30 min varje morgon med en mentor

Tex: Att rektor möter "nyckelelever" 30 min varje vecka

Tex: Att inleda dagen med gemensam frukost

Om någon vill läsa mer:

Hedegaard, J & Hugo, M. (2017). Social dimensions of learning – The experience of young adult students with Asperger syndrome at a supported IT education. *Scandinavian Journal of Disability Research*. 19(3), 256-268.

Hedegaard, J. & Hugo, M. (2015). Lärandets sociala dimensioner - Unga vuxna med Asperger beskriver sina erfarenheter av anpassad utbildning. Nomen förlag/Books on demand.

Hugo, M. (2013). *Meningsfullt lärande i skolverksamheten på särskilda ungdomshem*. Institutionsvård i fokus, Forskningsrapport nr1:2013, Stockholm: Statens institutionsstyrelse.

Hugo, M. (2012). När skolans lärande saknar mening. I L.Mathiasson, (red.). *Uppdrag Lärare – en antologi om status, yrkesskicklighet och framtids-drömmar*. Pedagogiska magasinets skriftserie nr. 9: Lärarförbundets Förlag.

Backlund, Å., Ekberg, M., Hugo, M., Isaksson, J och Strand, A-S. (2012). Skolsocialt arbete – En angelägenhet för alla? *Socionomen nr2/2012*.

Hugo, M. (2011). *Från motstånd till framgång – Att motivera när ingen motivation finns*. Stockholm: Liber.

Hugo, M. (2007). *Liv och lärande i gymnasieskolan. En studie om elevers och lärares erfarenheter i en liten grupp på gymnasieskolans individuella program*. Dissertation No 2, School of Education and Communication, Jönköping University. Jönköping: Jönköping University Press.